

[Undervisningsministeren]

de antal studerende inden for visse fagområder.

Som bekendt sker fastlæggelsen af udgifterne i universitetssektoren for undervisning og forskning under ét, men det er tanken – som tidligere drøftet her i tinget i forbindelse med en forespørgsel – at budgetteringen af forskningen skal fremgå separat af universitetsbudgetterne. Forsøg vil blive påbegyndt dette efterår for at opnå erfaringer, inden ordningen gennemføres. Den separate budgettering af forskningen vil i øvrigt ikke berøre den tilsikrede forskningsfrihed ifølge styrelseslovens § 13. Forskernes arbejde vil nødvendigvis, ligegyldigt hvilket budgetsystem der bruges, blive påvirket af de ressourcer, der kan skaffes.

Indførelsen af separate budgetter for forskningen er først og fremmest begrundet i et ønske om at frigøre forskningen fra den hidtidige afhængighed af antallet af studerende. Men yderligere vil man derved øge mulighederne for at gennemføre en forskningspolitik til gavn for forskningen og for dens udnyttelse i samfundet.

Forskningens »styring«

Det er som bekendt ikke min hensigt at foreslå ændringer i styrelsesloven på nuværende tidspunkt. Ændringer er foreslået adskillige gange fra forskellige politiske partiers side, bl. a. med sigte på at forbedre planlægningen og styringen af forskningen. Jeg agter at foretage en høring over styrelsesloven i 1982, og da vil jeg selvfølgelig lægge vægt på, at forskningens forhold under styrelsesloven bliver belyst så alsidigt som muligt.

Det bør også nævnes i denne forbindelse, at statens 6 forskningsråd, der blev etableret 1968 i stort set deres nuværende form (lovrevision 24. maj 1972), har en indirekte styrende funktion. Af universitetssektorens forskning finansieres omkring 10 pct. af forskningsrådene, og mange nye forskningsinitiativer inden for universitetssektoren – og i øvrigt også på andre felter – igangsættes ved forskningsrådenes hjælp. Denne bistand gælder ikke mindst tilskud til den nødvendige publikation og formidling af forskningsresultater. Det skal tilføjes, at der ofte er tale om delfinansiering af forskningsprojekter, således at forskningsrådenes styrende funktion

rækker videre, end de omtalte 10 pct. umiddelbart giver indtryk af.

Forskningsrådene får et voksende antal ansøgninger fra universitetssektoren på grund af dennes økonomisk trængte situation. Dette betyder, at mens rådene tidligere kunne påtage sig at finansiere de højest kvalificerede forskningsprojekter, er dette langt fra muligt i dag, hvor mange virkelig gode projekter må afvises. Det er således klart, at de 6 forskningsråd med deres årlige bevilling på i alt omkring 150 mill. kr., som reelt har været stagnerende de seneste år, ikke – med deres mange andre forpligtelser – kan løse de grundlæggende problemer for universitetssektorens forskning. Spørgsmålet om øgede bevillinger til forskningsrådene må tages op i forbindelse med de igangværende overvejelser vedrørende omfanget og prioriteringen af vor forskningsindsats og styringsproblemerne.

Der har været talt en del i den seneste tid om at effektivisere forskningen og herunder om kontrol med den enkelte forskers indsats. Jeg er naturligvis helt klar over, at der skal præsteres arbejde i rimeligt omfang af hver enkelt, og at indseende og vurdering på kollegialt niveau er nødvendigt. Men en kontrol baseret på enkle, kvantitative kriterier er ikke blot vanskelig at gennemføre, men u hensigtsmæssig.

Der må skabes en balance mellem en vis styring »udefra«, kontrol og forskningsfrihed. Dette er et af formålene med den forskningsbudgettering, som vi arbejder med i undervisningsministeriet i samarbejde med bl. a. planlægningsrådet for forskningen og rektor-kollegiet. Jeg vil her gerne fremhæve, at udgangspunktet for denne budgettering – inden for den samlede finansielle ramme – vil være forskernes egne planer.

Strukturproblemer og omprioriteringer

Vi er et lille land, som nødvendigvis både inden for forskningen og uddannelsen af forskere må dække et bredt spektrum af videnskabelige områder. Vi risikerer at få for små forskningsenheder, og en hensigtsmæssig opgavefordeling mellem vore institutter og om nødvendigt en vis koncentration i enheder af tilstrækkelig størrelse må derfor overvejes. Sådanne overvejelser er indledt i planlægningsrådet for forskningen, og inden for det naturvidenskabelige område har det faglige